

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvenredni nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.

Pisnim vprašanjem naj se priloži ~~osebna~~ za odgovor.

Račun pri poštne čeki. uradu štev. 13.322.

Desetletnica boljševiške revolucije.

Z velikim pompom in z mojstrsko režijo proslavljajo te dni v Rusiji desetletnico svoje revolucije. In v enem oziru je njih zmagovalje brez dvoma upravičeno. Zakaj že samo to dejstvo, da morejo praznovati desetletnico, da niso vrgle ob tla njih vlade nekrvave vstaje domačih nasprotnikov in ne sovražnosti zunanjih nasprotnikov, da so vzdržali glad in strahote najbesnejše državljanske vojne, že samo to opravičuje njih zmagovalje.

Druga pa je stvar, če človek pogleda materialne efekte, ki jih je dala boljševiška revolucija. Tu pa negativni uspehi naravnost potisnejo ob tla vse pozitivne. Padla je v vodo svetovna revolucija in če danes spominja Stalin na to najvišje geslo oktobrske revolucije, potem se sliši to, kakor slab dvotip. Zakaj po vrsti v vseh deželah je misel na svetovno revolucijo vedno slabejša in postala je že tako slaba, da so boljševiki sami pričeli priznavati njeno nemogućnost. In ravno tako je stvar z vsemi drugimi komunističnimi gesli. Zasebna lastnina leže v Rusiji vedno bolj na dan, privatna trgovina si je že priborila poloficielno priznanje in na vaseh vodijo kmetje samo kapitalistično gospodarstvo. In niti geslo o verskem opiju ni prodrlo in ruske cerkve so polne, kakor v času carja.

Se bolj žalostni pa so efekti boljševiškega evangelija na političnem in gospodarskem polju. Nekdanja ruska velešila se danes nima besede v koncertu veselil in v Mandžuriji more japonski plačalec nagajati sovjetom, kakor da bi bila Rusija le majhna evropska država. Na gospodarskem polju pa z državljansko vojno povzročena razvalina še vedno ni popravljena in standard ruskega prebivalstva je danes nižji ko pred vojno.

In vendar ima boljševiška revolucija nad vse velik pomen in vendar more postati ona v desetletjih tisti vzrok, da bo Rusija zopet popolnovredna velesila.

Silovit pritisk v carskih časih je povzročil, da se je vsa ruska inteligenca oprijela idej, ki so bili carski najbolj nasprotni. Zaradi tega niso mogli pritegniti ruskih množic, ne kadeti in ne revolucionarji, temveč le boljševiki s svojimi najbolj ekstremnimi nazori. Množica hoče kričati nasprotij in carskemu absolutizmu je mogla kljubovati le skrajna svoboda, kakršno je obljubljal komunizem. In to so boljševiki razumeli, ker bili so kiona aktivne ruske inteligence. In si pili so obljube, da so pritegnili narod, nato ga pa pravočasno okovali, ker niso pozabili, da žive v Aziji, kjer je absolutizem doma. In tako so postali gospodarji ogromne države in iztrebili vse svoje nasprotnike, da ni danes v Rusiji organizirane skupine, ki bi jih mogla vreči.

Obstoji pa druga isla, katere niso kos niti komunistične doktrine in niti sila sovjetskega vladnega aparata. In ta sila je življenje s svojimi naravnimi zakoni. Zrevolucionirali so boljševiški ruski narod in mu vsilili tak krvav napredek, ko svoje dni Peter Veliki, na katerega se tako radi sklicujejo. Tudi reforme Petra Velikega se niso vzdržale v obliki, kakor so bile dekretirane, toda ustvarile so tla za napredek vsega naroda in bile prvi korak, ki je privedel Rusijo v Evropo.

Drug tak korak je boljševiška revolucija. Kajti šele z njo je bil carizem definitivno ubit in šele sedaj je postal ruski kmet resničen lastnik svoje zemlje. Danes se posledice tega dejstva v javnem življenju Rusije še ne čutijo v polni meri, ker še ni dovršil ruski kmet obnovo svoje zemlje. Toda že so tu prvi znaki za vstajenje kmeta in ne brez vzroka je opozarjal Lenin še tik pred smrtjo svoje

Zvezna pogodba s Francijo stopi takoj v veljavo.

Beograd, 8. nov. Dr. Voja Marinković potuje danes ob 4. popoldne s Simplon-orientekspesom v Paris. Včeraj je kralj podpisal akt, s katerim pooblašča dr. Marinkovića, da v kraljevem imenu sklene in podpiše pogodbo o prijateljstvu in zavezništvu med našo državo in Francijo in sicer pod pogojem, da kralj to odobri. Ker bo na podlagi tega pooblastila ta fakt dobil tudi najvišjo sankcijo, zato te pogodbe sploh ne pridejo pred narodno skupščino, da bi jih ratificirala. Na tak način sta bila tudi sklenjena in podpisana pakta o prijateljstvu med našo državo in Češkoslovaško ter med našo državo in Rumunijo, ki tudi nista prišla pred narodno skupščino.

Dr. Marinkovića bo za njegove odsotnosti v inozemstvu nadomestoval dr. Kosta Kumanudi. Tudi o tem je že podpisan ukaz.

Kar se tiče Italije, se je napram njej postopalo tako, kakor je postopala ona o priliki, ko je sklepala pogodbo z Madžarsko. Mi smo Italijo na podlagi pogodbe o prijateljstvu z njo obvestili o tem, da se bo podpisala pogodba s Francijo. Ta notifikacija se je izvršila že predvčerajšnjim, ko je Bodrero posetil dr. Marinkovića.

Ker dr. Marinković že danes odpotuje, se računa, da bo že v četrtek zjutraj v Parizu. Po tem, kar so trdili na pristojnih mestih, še ni za trdno določen dan,

ko naj se podpiše pakt. V dobro informiranih krogih zatrjujejo, da bi se imel po programu, ki je za to določen, francosko - jugoslovenski pakt podpisati v petek.

Paris, 8. nov. Potovanju dr. Marinkovića v Paris pripisujejo v tukajšnjih političnih krogih veliko važnost. Njegov prihod je v zvezi s podpisom pakta. Dr. Marinković želi poudariti važnost tega dogodka. Francoska vlada je dozdej neprestano odlagala podpis tega akta. Jasnó je bilo, da je Francija tako delala zato, da ne bi izgledalo to kakor kako izzivanje fašistične Italije ali kakor kak korak proti njej. Da se je Briand sedaj odločil, da se ta pogodba le podpiše, se mora smatrati kot sprememba dosedanje smeri francoske politike napram Italiji. Trde, da je glavni razlog za to nedavna italijanska pomorska demonstracija pred Tangerom. Kakor zatrjujejo krogi na Quai d'Orsay, hoče Francija s to gesto pokazati, da tudi njena potrpežljivost ni neomejena in da Francija odslej ne bo več sama, ako bi fašistični Italiji kdaj palo v glavo, da bi poskušala uresničiti svoje grožnje napram Franciji. Misli se, da bo ta opomin zadostoval tudi silni fašistični glavi in da bo Italija prenehala s svojim poseganjem v vzhodni in zapadni del Sredozemskega morja, s čimer bo zagotovljen evropski mir.

Seja finančnega odbora.

Beograd, 8. nov. Včeraj popoldne ob pol 5. se je začela seja finančnega odbora. Prva točka dnevnega reda je bila volitev članov za državni odbor. Predsednik dr. Subotić je naznanil, da bo to točko odstavil z dnevnega reda, ker ni finančnega ministra pri seji.

Dr. Krajač je zahteval, da se članom finančnega odbora dostavi potrebno gradivo za delo. V prvi vrsti je potrebno, da se dostavijo zaključni računi, potem pa statistični podatki o dohodkih v posameznih pokrajinah. Dr. Subotić ugotavlja, da finančnemu odboru ni bil še dostavljen niti predlog proračuna niti zaključni račun, zato tudi predsednik ne more teh pripomočkov dati članom finančnega odbora na razpolago. Prav tako predsedstvo tudi še nima statističnih podatkov.

Dr. Subotić prečita nato protestno vlogo slovenskih gospodarskih krogov proti novi uredbi o davkih in ugotavlja, da finančnemu odboru ni bila predložena še robena uredba. Prečita se za tem še vloga Zveze hranilnic v Sloveniji, v kateri Zveza zahteva, da se eden njihovih zastopnikov imenuje v začasni-gospodarski svet.

Prešlo se je potem na drugo točko dnevnega reda: izvolitev odbora za prošnje in pritožbe. Dosegel se je sporazum, da v tem odboru dobi vlada 6 članov, opozicija pa 4. Od radikalov so prišli v odbor: Ilija Mihajlović, Grga Popović,

pristaše, da pridobe tudi ruskega kmeta za svojo vlado. In eden glavnih vzrokov nasprotja med opozicijo in komunistično večino je tudi v različnem pojmovanju kmetkega ali podeželskega problema.

Jasno je, da predstavlja ruski kmet tak silo, da ga morejo sovjeti pridobiti za sebe le s sporazumom. Ta sporazum pa je mogoč le, če krenejo sovjeti s svojo politiko na desno in osvoje glavna načela ruskega agrarizma. Šele potem pa, ko bo ruski kmet prisilil komunizem do evolucionizma in pokopal revolucionarstvo, žejo pozitivni plodi boljševiške revolucije,

Toma Popović, od SLS Vladimir Pušenjak, od radičevcev Predavec in Pavle Radić, od SDS Juraj Demetrović, od zemljoradnikov dr. Tupanjanin in od Demokratske zajednice Salih Baljić in Andrija Radović.

Sledila je nato tretja točka dnevnega reda: uredba o začasnem gospodarskem svetu. Predsednik dr. Subotić predlaga, da se ta točka odloži, ker so se člani HSS pritožili, da jim besedilo uredbe ni bilo o pravem času dostavljeno. Dr. Spaho izjavlja, da je on vprašal, ali ta uredba lahko pride na dnevni red, pa se mu je to potrdilo. Krajač smatra, da bi pomenilo nezaupnico ministru, če bi finančni odbor odklonil razpravo o tem predmetu. Štefan Radić protestira, da finančni minister ni navzoč, da bi podal izjavo o tem predlogu. Kaj takega bi se v dobri družbi ne smelo dogajati. Zato se nikar ne čudite, pravi, če boste to v plenumu drago plačali.

Predsednik dr. Subotić da na glasovanje predlog, da se ta točka dnevnega reda odgodi. Klici: »Kaj pa je potem z izjavo dr. Spaha?« Dr. Subotić: »On je izjavil v imenu finančnega ministra, da se o tej točki ne more razpravljati, ako bi finančni odbor šel preko tega.«

Radić: »Pa preidimo preko tega! Mi hočemo razpravljati. Prišlo je do prerekanja in objasnjevanja in v največjem hrupu je predsednik ugotovil, da je spre-

je, katero pa bodo zadnje posledice označile zato le kot rusko in ne kot komunistično revolucijo in najsi je bil trud komunističnih voditeljev, da ravno to preprečijo.

Ko pa je na obzoru boj med Trockijem in Stalinom, ko postaja ruski kmet gospodar v vasi, ko so vidni le še zadnji ostanki propagirane svetovne revolucije, praznujejo boljševiki desetletnico svoje zmage, ki postaja vedno bolj poraz komunističnih doktrin in zmaga od suženjstva oproščenega ruskega naroda.

jet predlog, da se ta točka odstavi z dnevnega reda.

Na vrsto je prišla potem četrta točka: uredba o draginskih dokladah. Tudi tu izjavi dr. Subotić, da je ta točka pomotoma prišla na dnevni red.

Odbor je prišel nato na peto točko: da se ministru za javna dela odobri kredit za popravilo mostu čez Moravo. Tu je zopet prišlo do prepira z opozicijo. Omenjali so se razni slučajji, da vlada večkrat ni izplačala zapalih računov.

Seja je bila nato ob pol 7. zaključena. Prihodnja seja bo 21. t. m. ob 10. dopoldne z dnevnim redom: izvolitev članov državnega odbora.

BODRERO ODIDE ZA STALNO IZ BEOGRADA.

Beograd, 8. nov. Italijanski poslanik na našem dvoru Bodrero je na poziv rimske vlade sinoči ob pol 7. odpotoval iz Beograda. Pred odhodom je imel daljši razgovor z dr. Marinkovićem, potem pa je bil še na svečanem obedu pri angleškem poslaniku Kennardu.

V diplomatskih krogih smatrajo, da je z novo nastalim položajem odločeno tudi vprašanje Bodrera, ki bo gotovo za stalno odšel iz Beograda. Zdi se, da je rimska vlada z Bodrerovim delom v Beogradu zelo nezadovoljna, posebno zaradi tega, ker se je Bodrero pokazal v zelo slabi formi in ni znal preprečiti podpisa francosko - jugoslovenske pogodbe.

V tujih diplomatskih krogih govore, da bi bil Bodrero že davno moral biti izmenjen z Vanutelljem, sam pa da bi šel za italijanskega zastopnika na kako drugo mesto. Kakor pa mislijo tuji diplomatje, sedaj ne pride v Beograd Vanutelli, temveč Summonte, ki je bil že leta 1924 odpravnik poslov v Beogradu in ki je največ delal na takozvanem rimskem paktu, s katerim so bili urejeni odnošaji med Italijo in našo državo. To je bilo namreč 31. januarja 1924, ko sta Pašić in Ninčić šla v Rim podpisat pogodbo. Summonte je bil takrat od italijanske vlade nagrajen s tem, da je bil postavljen za svetnika italijanskega poslanstva v Parizu, sedaj pa je bil generalni konzul v Münchenu z rangom ministra.

ZAUPNIK FAN NOLIJA V BEOGRADU.

Split, 8. nov. Semkaj je predsinočnjim dospel s Krfa s parnikom »Srbinom« znani albanski nacionalist in pristaš Fan Noli dr. Klišura. S Splita je takoj odpotoval v Beograd, kjer ostane nekaj dni, potem pa odide na Dunaj.

PROSLAVA KOMUNISTIČNE REVOLUCIJE.

Moskva, 8. nov. Svečana seja moskovskih sovjetov, katere so se v velikem številu udeležili tudi tuji delegatje, je trajala predvčerajšnjim vse popoldne in še zvečer. Prvi je govoril Buharin in za njim po vrsti vsi drugi. Slavili so sovjetsko zvezo kot pionirja za osvoboditev delavstva vsega sveta. Dekoracija vseh prostorov je simbolizirala isto misel. Z velike sovjetske zvezde, ki je bila pritrjena na Ljeningovem poprju, so se vili rdeči trakovi, ki so v osmih svetovnih jezikih nosili napise: Vsem, vsem, vsem!

BAXA ZOPET ŽUPAN PRAGE.

Praga, 8. nov. Z 78 od 98 glasov je bil narodni socialist Baxa včeraj vnovič izvoljen za vrhovnega načelnika mesta Prage.

25. PARTIJA PREKINJENA.

Newyork, 8. nov. Iz Buenos Airesa javljajo, da je bila 25. partija Aljehin-Capablanca po 40. potezi prekinjena.

Obmejno prometna konferenca v Mariboru.

Jutri se sestane v kazinski dvorani v Mariboru jugoslovansko-avstrijska komisija, ki ima nalogo rešiti vprašanje velikega skupnega obmejnega kolodvora med našo kraljevino in avstrijsko republiko. Našo državo bo zastopala na tej konferenci okrog trideset ekspertov prometne stroke in ostalih panog, ki so z njo v zvezi. Vodstvo delegacije bo v rokah odposlancev osrednje vlade v Beogradu. Avstrijsko republiko bodo zastopali odposlanci iz Gradca in Dunaja, skupno menda okrog dvanajst oseb. Po prvi skupni seji se bo konferenca razdelila na več odsekov, ki bodo imeli nalogo preštudirati posamezna specifična vprašanja, prometno, carinsko, policijsko itd. Ko bodo ti odseki s svojim delom gotovi, kar bo trajalo približno teden dni, se bodo njihovi zaključki pretresli in redigirali na plenarni seji konference, na kar bodo zaključni predlogi odposlani v odobritev beograjski in dunajski vladi.

Ta konferenca bo za končno ureditev vprašanja prometa med Jugoslavijo in Avstrijo velikega pomena, ker se bo s tem likvidiral problem, ki se vleče že vse od l. 1918 do danes. O tej stvari se je že veliko razmišljalo, govorilo in pisalo. Pretresala se je ta zadeva tudi že na vseh dotedanjih gospodarskih, trgovskih, političnih in prometnih konferencah, ki so se v zadnjih letih vršile med obema sosednjima državama, do končne odločitve pa kljub temu ni prišlo. Vzrok temu so bila v prvi vrsti vprašanja malenkostnega značaja, ki so izvirala na eni strani iz nacionalnih, na drugi strani pa iz gospodarskih pomislekov in interesov Jugoslovancev in Avstrijcev.

Pri nas so se pred leti javili ljudje, ki so bili proti temu, da bi postal Maribor glavni skupni obmejni kolodvor med Jugoslavijo in Avstrijo, češ, da bi se s prihodom avstrijskih železniških, carinskih in drugih uradnikov in nameščenecv ojačal nemški element v našem mestu. Temu nasprotno so graški listi imeli strah pred slovenskimi uradniki in nameščenici v Špilju, so pa iz gospodarskih oziror kljub temu zagovarjali stališče, naj se namesti tak kolodvor v Špilju, torej na avstrijskih tleh. Da so bili ti pomisleki z ene kakor druge z strani, depasirani in prav provincialno malenkostni, o tem menda ni treba izgovarjati besed. Dejanske potrebe, so šle preko njih in jutri prične s svojim delom konferenca, ki jih bo, kakor vsaj upamo, definitivno pckopala.

Dejansko stanje je vedno močnejše od želj in sentimentov, to dejansko stanje pa je v našem slučaju tako, da more postati skupni obmejni kolodvor med Jugoslavijo in Avstrijo samo Maribor s svojim velikim kolodvorom in vsemi ostalimi napravami, ki so za to potrebne. Take primerne naprave bi se mogle v Špilju ali v Ernovcu komaj zgraditi, kar bi pa bilo zvezano z velikanskimi izdatki, katerih Avstrija trenutno gotovo ne zna. Tako je torej čisto gotovo, da se bo sedanja konferenca odločila za to, da se ustanovi skupni obmejni kolodvor v Mariboru.

Maribor bo torej dobil v bližnji bodočnosti tudi avstrijske železniške, carinske, finančne in policijske urade, ki bodo vršili svojo pregledno službo za prekomajni osebni in tovarni promet skupno z našimi. V ta namen bo treba seveda novih adaptacij in dozidav, kajti sedanji objekti na glavnem kolodvoru za to ne bodo zadostovali. Z zgradbo že projektirane in dovoljene carinarnice, bo sicer en del tega vprašanja rešen, ostal bo pa nerešen drugi in tretji del: nastanitev avstrijskih prometnih in policijskih uradov ter nastanitev avstrijskih uradnikov in nameščenecv ter njihovih družin. Najlažje bi se ta vprašanja rešila tako, da bi se dvignilo sedanje glavno kolodvorsko poslopje vsaj za eno nadstropje, avstrijska železniška uprava pa naj bi za svoje ljudi sama zgradila primerne stanovanjske hiše. V neposredni bližini glavnega kolodvora je še dovolj stavbenega prostora, ki bi se dal uporabiti v te svrhe, zato priporočamo konferenci naj bi osvojila ta predlog in ga podpirala tudi v Beogradu in na Dunaju.

Poleg vprašanja določitve skupnega obmejnega kolodvora na tej progi, se bo bavila ta konferenca tudi z vprašanji skupnih obmejnih kolodvorov na progi Pliberk—Dravograd in Labud—Dravograd ter na progi Celovec—Jesenice. Po sedanjem razpoloženju se zdi, da se bo na prvi progi določil kot skupni obmejni kolodvor Pliberk, na drugi Dravograd in na tretji pa Jesenice, dasi bi bilo v vsakem oziru bolj praktično, če bi bil skupni obmejni kolodvor za obe progi Pliberk—Dravograd in Labud—Dravograd v Dravogradu, kot prometnem centru in križišču obeh prog, proti temu pa so, kot izgleda, Avstrijci, ker hočejo dobiti v Pliberku koncesijo za Maribor; protivni so pa temu tudi naši politični krogi, ker pravijo, da bi se z ustanovitvijo skupnega kolodvora ustanovil v Dravogradu nemški kader, ki bi bil z ozirom na majhen kraj in nedavno preteklost lahko nevaren za naš nacionalni razvoj v tem delu Slovenije, kar gotovo ni brez stvarne ptege.

Tako bomo torej v Mariboru zopet napredovali v prometnem oziru. Uvedba skupnega obmejnega kolodvora bo imela gotovo svoje dobre posledice za sam promet med obema državama, pa tudi za prometni in gospodarski razvoj in napredek Maribora. Z ustanovitvijo avstrijskih obmejnih uradov in nastanitvijo uradnikov in nameščenecv se bo dvignil tudi trgovski in tujkoprometni obrat. Maribor more to ustanovitev samo pozdraviti; pozdraviti jo pa mora tudi vsa ona potujoča javnost, ki je bila sedaj deležna carinskih, policijskih in drugih neprijetnosti kar na obeh straneh meje, v Mariboru in v Špilju. S tem se bo vsa stvar poenostavila, procedura znatno skrajšala in preokroženje meje bo mnogo lažje in udobnejše kakor je bilo doslej. Naj bi sklepe konference čimprej odobrili in izvedli tudi obe vladi, naša in avstrijska. —M. S.—

Stalin o mednarodnem pomenu oktobrske revolucije

Sedanji vodja sovjetske vlade Stalin je napisal za včerajšnje desetletnice ruske revolucije pod gornjim naslovom članek, ki je bil v soboto poslan po radiju v svet in ki je izšel včeraj v vseh sovjetskih listih.

V tem članku dokazuje Stalin, da oktobrska revolucija ni samo revolucija v nacionalnem okvirju, temveč je predvsem revolucija svetovnega gibanja, ker pomeni temeljit preobrat v svetovni zgodovini človeštva in prehod od starega kapitalističnega sveta k novemu nacionalističnemu. Stalin poudarja dalje, da prejšnje revolucije niso nikdar pomenile tako velike izpremembe v političnem in gospodarskem življenju države, kakor jo je povzročila oktobrska revolucija v Rusiji.

To daje ruski revoluciji pomen revolucije svetovnega reda in vsled tega je odprla oktobrska revolucija dobo proletarskih revolucij v državah imperializma.

To dokazuje, da so se boljševidi zopet oprile starih sanj o svetovni revoluciji, ki so jo v času nove gospodarske politike potisnili čisto ob stran. Dejansko je tudi sedaj svetovna revolucija rdeča nit v vseh sovjetskih člankih.

Nato razpravlja Stalin o sovjetskem režimu za časa njegovega desetletnega obstoja in pravi, da je SSSR ustvarila temelj za nadaljnji razvoj komunizma. Važno etapo tega razvoja in ustvarjanja sovjetskega režima po vsem

svetu tvorijo kolonialne nacionalne revolucije.

»Oktobrska revolucija je odkrila novo epoko kolonialnih revolucij, ki se morejo izvesti v deželah podjarmljenih narodov in sicer v sporazumu proletariata in pod njegovim vodstvom.«

Zlasti poudarja Stalin interes SSSR do revolucionarnega gibanja v kolonijah in pravi, da je zasejala oktobrska revolucija seme revolucije v središčih imperializma in s tem ogrozila obstoj svetovnega kapitalizma.

V drugi polovici svojega članka poudarja Stalin, da je treba z vso odločnostjo voditi boj s kapitalizmom in podlaga tega boja mora biti in je — Moskva.

»Kakor nekdanj Pariz, ki je bil pribežališče in šola za revolucionarje, predstavljajo upornega meščanstva, tako je danes Moskva pribežališče in šola za revolucionarne predstavnike dvigajočega se proletariata.«

Ocenjuje oktobrsko revolucijo pravi Stalin, da je ona bila revolucija duhov, revolucija ideologije delavskega razreda.

Nato napada Stalin socialno demokracijo in njene nazore o revoluciji in delavskem vprašanju ter pravi, da je socialna demokracija danes edina opora kapitalizma in da se mora zato proti njej boriti delavec ravno tako, kakor proti kapitalizmu samemu.

Politične, gospodarske in kulturne prilike v sovjetski Rusiji.

Svet ljudskih komisarjev (ministrski svet) je izvršilni organ Ceka, (izvršilnega odbora) oziroma predsedstva enodvajsetih. Steje kot rečeno deset članov razen predsednika, ki je bil do januarja 1924 Lenin, potem pa Rikov.

Zvezni komisarijati (posamezna ministrstva) so ali centralni ali pa avtonomni z ozirom na to, če so skupni za vse zvezne republike, ali pa ne. Skupni komisarijati so: komisarijat za zunanje zadeve, vojsko in morarico, pošto in telegraf, trgovinski in prometni komisarijat. Ostalih pet, med njimi tudi finančni komisarijat, je avtonomnih.

Na čelu posameznih komisarijotov stoje ljudski komisarji (ministri), ki imajo 3—7 članske kolegije, imenovane od sveta ljudskih komisarjev. (Kolegijalni sistem kakor v Švici.)

Enoten državni znak sta srp in klavir, prekrščana nad zemeljsko oblo, ki jo obdaja klas z napisom: »Proletarji vseh dežel, združite se v šestih, že imenovanih jezikih. Državna zastava je rdeča, opremljena z državnim znakom. Glavno mesto sovjetske unije (SSSR) in hkrati glavno mesto ruske socialistične federativno sovjetske republike (RSFSR) je Moskva.

Težke bibe sodobnega parlamentarizma je odpravila sovjetska unija s tem, da je sovjetski delegat 1. dolžan sprejemati obvezna navodila (nasprotno vidovdanska ustava v čl. 74 alineja 2; birači ne morejo davati, ni narodni poslanci primati, zapovedna i obavezna uputstva!);

2. se lahko odpokliče, če je prišel v nasprotje z mandatom. (Pri nas je možen samo moralen pritisk potem časopisja, strankine nezaupnice) in

3. je v stalnem neposrednem kontaktu s svojimi volilci.

Glede volitev je treba omeniti sledeče: Vsak sovjetski državljani, moškega ali ženskega spola, brez ozira na versko pripadnost in narodnost, ki je izpolnil na dan volitev 18. leto, je volilni upravičenec. Izjemo tvorijo v tem oziru duhovščina vseh veroizpovedi, bivši policijski uslužbenci in članstvo carske hiše. V ostalem so izključeni od volilne pravice duševno bolni in bebeli. O tem, ali naj bodo volitve direktne in tajne odloča glasom nekakega dekreta iz l. 1922 tročlanska gubernijska komisija. Običajno so volitve zato javne. Volitve se vrše na ta način v znamenju diktature proletarijata, ki si lasti monopol legalnosti.

Ustroj posameznih unijskih republik je isti kot pri zvezi. Tudi tu imajo: 1. kongres, 2. CIK, Predsedstvo CIKa in 4. Svet ljudskih komisarjev, komisarijate in komisarje.

V ustavah posameznih zveznih republik kakor tudi v zvezni ustavi čl. 9, 12, je normirana popolna ločitev cerkve od države in pravica do nabožne in protinabožne propagande. Lepaki: Vera je opij za ljudstvo!

Med številnimi sveti in odbori, ki so pridržani zveznemu svetu sovjetskih komisarjev je znana zlasti Ceka (čerezvičajnaja komisija, izredna komisija), ki je vršila funkcije revoliucijskega tribunala in policije. Imela je pravico konfiscirati imovino, razdeljevati krušne in druge živilske izkaznice, objaviti seznam neprijateljev, voditi predhodno preiskavo itd. V resnici si je pa kmalu uzurpirala celo izvrševanje razsodb; proti njenim razsodbam ni bilo priziva. Pokrajinske čete so se začele formirati šela l. 1918, in od tega leta datira rdeči teror ki nima primera v zgodovini človeških zablod in ekscesov. Značilno so za to dobo, ki je trajala leto dni, besede, ki jih je napisal »Rdeči teror« l. oktobra l. 1918: »Mi ne vodimo vojne proti posameznim osebam, mi trebimo buržuazijo kot klas. Ne iščite pri preiskavi dokaza, da je krivec deloval v besedah ali pa v dejanjih proti sovjetom. Prvo vprašanje, ki mu ga morate zastaviti je: k kateremu razredu pripada, kakoga pokolenja je, kake vzgoje, nabražbe, profesije. Ta vprašanja morajo opredeliti obtožbeno usodo.« Umrlj Dzeržinski pa je napisal kot v zasmeh: »angelsko čistost in zlato srce ima načelstvo Čeke.« Ječe so bile prenapolnjene, smrtno obsodbe na dnevnem redu. Saratovska provincialna Čeka je izvršila v letih 1918, 1919 1500 usmrtilcev. L. 1920 je odvzel Čeki na lasten predlog svet ljudskih komisarjev pravico do usmrtilcev. L. 1922, 6. februarja je izdal CIK (osrednji izvršilni odbor) naredbo, s katero se je formalno mesto stare Čeke »Enotna državna politična uprava« (GPU), ki vrši pod nevim deviškim imenom funkcijo policije in obmejnih finančnih organov.

* Literatura: »Das neue Rußland« (Berlin), Wells Rusija v megli, Djenkinovi memoarji, Šrom: Sovetske Rusko (Praga).

SESTANEK TREH KRALJEV.

Italijanski, španski in bolgarski kralj so se sestali v Napolju v zadevi kraljevske poroke. Dinastična zaroka, ko kdo dejal, ki le malo zanima veliko politiko! Toda zadeva je pač mnogo bolj važna.

Ta sestanek je predobro odgovarja ciljem fašistovske politike, ki razvija uprav bujno aktivnost in Evropi ne pusti priti do miru. Mussolini je na najrazličnejše načine privabil v Italijo državne vladarje ali ministrske predsednike, da celo tuje ministre, da na ta način v obeh deželah dvigne svoj ugled.

Alfonz XIII., ki je dospel v Napolj, Viktor Emanuel III. in mladi Boris so lahko drug drugemu tožili o svoji usodi in o podrejeni ulogi, ki jo morajo igrati pod komando diktatorjev: Primo de Rivera je namreč španski, Mussolini in Ljapčev se pa namreč ravno tako malo brigata za javno svobodo in svojega kralja, kot njegov rimski ali madridski kolega.

Lahko si mislimo, da so se trije napoljvladnji in njih spremstva pogovarjali predvsem o političnih vprašanjih, ki jim jih je naložil »duce«.

Na en strani je tangerska zadeva, ki je postala precej poostrena, odkar je prišel videmski princ s svojim brodom, da podpira španske težnje in več ali manj jasno tudi laške pobozne želje.

Na drugi strani pa je Benitov apetit na Jugoslavijo. S to kraljevsko zaroko upa, da bo pridobil Belgarijo tretjič za zahrbito igro, da pade bratu z nožem v hrbet.

Napoljski sestanek hoče potom dinastij zblizati tri diktature, ki vladajo v Rimu, Madridu in Sofiji.

Vsekakor pa to zblizanje ni usmerjeno v smislu, da se ohrani Evropi mir, in zato ga mora vsak miroljuben človek beležiti z veliko skrbjo in nezaupanjem.

Politične vesti.

Notranje političen položaj je zaenkrat nespremenjen in brez zanimivosti. V ospredju zanimanja pa je zunanje političen položaj vsled skorajšnjega podpisa pakta prijateljstva in arbitražne pogodbe s Francijo. Brez vsakega dvoma je, da pomeni ta pogodba za Jugoslavijo veliko pridobitev, ker ni več Jugoslavija osamljena, temveč se more opreti na pomoč prve kopne vojaške sile sveta. Enako brez vsakega dvoma je tudi, da bo Francija svojo besedo držala in ostala naš zvesti zaveznik, kakor je bila vedno. — Podpis zvezne pogodbe pa dokazuje tudi stabilnost vlade. Le popolen političen naivnež more misliti, da bi Francija podpisala pogodbo z vlado, katere položaj je le danes od jutri. Take pogodbe morejo skleniti samo vlade s trdno pozicijo, ki dokazuje, da so notranjepolitične razmere v državi konsolidirane. Samo fakt podpisa pogodbe s Francijo pove več ko vse kombinacije, vse taktiziranje in govorjenje opozicije. Vlada je močna in to bo zlasti dokazala skupščina pri glasovanju po debati o zunanje politični interpelaciji, ko vlada ne bo doživela v skupščini samo dvotretjinsko večino, temveč ko bo mogla pokazati na zunanje politične uspeh. V tem je tudi vzrok, da bo dr. Marinković odgovarjal na opozicijsko interpelacijo šele po povratku iz Pariza, ko bo imel že v žepu podpisano zvezno pogodbo s Francijo.

Protijugoslovanska pisava bolgarskih listov. Iz Sofije poročajo, da je zavzela protijugoslovanska gonja na Bolgarskem tak obseg, da mora resno vznemiriti vse prijatelje mira. Pristaši makedonskega komiteta, v prvi vrsti italofilski finančni minister Molov razburjajo vsak dan znova bolgarsko javnost z vedno novimi trditvami, da je Jugoslavija kriva, da je bil ubit Mihajlov v Štipu.

Leninova vdova, ki je v zadnjem času ostro nastopila proti opoziciji.

Ker je beograjska »Pravda« objavila izjavo nekega visokega našega funkcionarja, da bodo imele akcije makedonskih četašev za makedonski komitet težje posledice in tako najbrže tudi za Bolgarijo, pišejo sofijski listi, da je ta izjava dokaz temnih namenov beograjske vlade. »Sloga« piše, da je bil Mihajlov izvaljen ob 9. uri zvečer na cesto, čeprav je bivanje na ulici ob tem času prepovedano, s čemur da je dokazano, da so imeli atentatorji zvezo s policijo. Beograjski politični krogi pa nasprotno trde, da so morali biti atentatorji Mihajlovu dobro znani, ker drugače se pač ne bi odzval njih klicu. Atentatorji so bili torej Makedonci. — Po vsej verjetnosti je protijugoslovanska pisava bolgarskih listov delo gotove sile, ki misli, da poostroitvijo odnosov med Jugoslavijo in Bolgarsko najlažje odgovori na zvezno pogodbo med Francijo in Jugoslavijo. Mnenja smo, da se bo tudi to pot naša cenjena »Prijateljica« uredila.

Težave z »Anschlussom«. V Berlinu je te dni zboroval avstrijsko-nemški parlamentarni odbor, ki naj bi izvedel izenačenje avstrijskega in nemškega kazenskega zakona. Pristaši priključitve Avstrije k Nemčiji so mislili, da bo tu najlažje dosežena enotnost. Pa so se zmotili. Večina nemških delegatov je bila odločno za ohranitev smrtno kazni, dočim je v Avstriji smrtna kazen odpravljena. Tudi če bi pristaši sedanje vladne koalicije v Avstriji hoteli uvesti smrtno kazen, ne bi mogli tega storiti, ker bi morali izpremeniti ustavo, kar je pa brez pristanaka soc. demokratov nemogoče. Jasno pa je, da se bodo soc. demokrati z vsemi silami uprli uvedbi smrtno kazni v Avstriji. Da ni bilo mogoče doseči soglasja niti v kazenskem zakonu, je naravno pristaše priključitve silno razočaralo in Anschluss je vsled tega izgubil mnogo pristašev in je zato tudi gibanje za priključitev Avstrije k Nemčiji zelo padlo.

Proslava oktobrske revolucije se je vršila v nedeljo po vsej Rusiji z velikanskim pompom. Proslava je bila nov dokaz, da so sovjetski mogotci naravnost prvovrstni režiserji za masne demonstracije. Vse hiše, so s plakati prenapolnjene, po ulicah je celo morje rdečih zastav. Vsi časopisi so priredili slavnostne številke s Stalinovim člankom na čelu. — Karavin in Bukarin sta imela glavne politične govore, v katerih sta poudarjala velik napredek, ki je bil v zadnjih letih dosežen na političnem in gospodarskem polju. Včeraj pa je bil dan velikih vojaških parad. Glavna parada je bila v Moskvi pod poveljstvom vojnega ministra Vorosilova.

Ameriški oficirji aretirani v Benetkah. Po vesteh pariških listov je prišlo v Benetkah do ameriško-italijanskega incidenta, ki najbrže ne ob ostal brez diplomatskih posledic. Na terasi neke kavarne so sedeli štirje ameriški oficirji v civilu, ko je prikorakala mimo terase četa italijanskih vojakov z razvito italijansko zastavo. Vsi gosti so vstali in tako izkazali čast italijanski zastavi, le ameriški oficirji so obseleli. Par minut nato so prišli italijanski mornariški oficirji v spremlju policijskih uradnikov in obtožili ameriške oficirje, da so žalili italijansko zastavo. Čeprav so Amerikanci ta očitek zavrnili, so bili aretirani. Intervencija ameriškega konzula v Benetkah je bila brezuspešna. — Nas samo vesel, če se tudi Amerikanci malo seznanijo s fašistovskimi manirami.

VOLITVE V ZBORNICO ZA TOI.

Volivna komisija je do včeraj zvečer preštela 14.885 glasov. Od teh je bilo oddanih za g. Ogrina 10.034 glasov, za g. Rebeka pa 4764. Nepreštetih je še 3817 glasov. Tudi če bi bili vsi ti glasovi oddani za g. Rebeka, kar pa je izključeno, je poraz SDS zapečaten. Danes bo štelje glasov končano in poraz SSD definitivno.

KRATKE VESTI.

Za madjarskega vojaškega atašea pri Kvirinulu je imenovan podpolkovnik Schindler. Je to prvi vojaški ataše Madjarske.

Ob priliki oktobrske revolucije je bila na Ruskem izdana obsežna amnestija. Vsi na smrt obsojeni so pomiloščeni na 10 let ječe, drugim obsojencem pa je po večini odpuščen ena tretjina kazni. Le člani strank ki se aktivno bore proti sovjetom, so od amnestije izključeni.

Generala Gomez in Almada, voditelja mehikanskih vstašev, sta bila pri Veracruzu premagana in ujeta in takoj nato po prekm sodu ustreljena.

Poravnajte naročnino!

Dnevne vesti

— Ureditve naših predvojnih dolgov. Vlada je sklenila, da predloži spor o ureditvi naših predvojnih dolgov mednarodnemu razsodišču v Haagu.

— Uradni list št. 112 z dne 5. novembra objavlja zakon o izpremembah in dopolnitvah v zakonih o stanovanjih z dne 15. maja 1925 in z dne 23. oktobra 1926.

— Rezervni oficirji se opozarjajo na novo naredbo ministra vojske in mornarice, s katero se izpreminja dosedanja način njihove evidence. Odslej jih bodo vodili v evidenci oni vojni okruzi, na katerih področju so bili rojeni, one pa, ki niso rojeni v naši državi, bodo pa vodili v evidenci listi vojni okruzi, na katerih področju leži njihova pristojna domovna občina. Rezervni oficirji, ki živijo na področju vojnega okruza, na katerem so rojeni, pa bodo odslej vodili v evidenci oni vojni okruzi, na katerih področju se nahajajo njihovo stalno bivališče. Kadar se preseli rezervni oficir v področje drugega vojnega okruza, je dolžan dotedaj pristojni vojni okrug javiti novopristojnemu okrogu tozadevne evidenčne podatke. Vojni okruzi so dolžni voditi evidenco o napredovanju rezervnih oficirjev svojega področja in jih o tem obveščati. Z ozirom na to, da pa vsak rezervni oficir dolžan, da vsako izpremembo stanovanja z raportom javi komandantu onega vojnega okruza, na katerega področju je dotedaj živel. Ta rapori je poslati potom županstva (magistrata) občine, v kateri je dolžni do takrat stanoval. Opustitev te dolžnosti je poudarjena strogi odgovornosti. — Pododbor Ljubljana.

— Ustanove za uboge onemogle obrtnike in trgovce, odnosno njihove vdove. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani razpisuje za 1. 1927 za uboge onemogle obrtnike in trgovce, odnosno njihove vdove 26 ustanov po 150 Din. Prošnje naj se pošljejo Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani do 2. decembra 1927. Priloži naj se jün od občinskega in župniškega urada potrjeno dokazilo, da je prošilec obrt ali trgovino samostojno izvrševal, da sedaj zaradi onemoglosti ne more več delati in da je ubog, oziroma da je prošilka onemogla uboga vdova bivšega samostojnega obrtnika ali trgovca.

— Razpis dr. Košmerlove dijaške ustanove za slušatelje tehnične srednje šole v Ljubljani. Mestni magistrat razpisuje dr. Košmerlovo dijaško ustanovo za slušatelje višjih oddelkov tehnične srednje šole v Ljubljani v znesku Din 3000 na leto. Pogoji so razvidni iz razpisa na tehnični srednji šoli in na mestnem magistratu.

— Podpornemu društvu slepih v Ljubljani, Wolfova ulica 12 so darovali: Po 20 Din: Lakmayer Fran, Predvor; Vinko Fram, St. Peter; Kulterer Filip, Čakovec; Župni urad Sv. Križ; Durgar Joža, Hraška; Župni urad Dragatuš; Neimenovani, Cerklje; Lenart Ivan, Smartno; dr. Strnad, Zelezniški; po 50 Din: dr. Leopold Ješe, Ljubljana; Prostijaki mestni nadžupni urad, Ptuj; Mestna občina Maribor 1000 Din; po 30 Din: Toman Janez, Vojnik; Stojc A., Ljubljana; dr. Fran Kogoj, Jesenice, po 100 Din: Mestna občina Krško; občina Mengeš; po 10 Din: Straki Josip, Sv. Peter; Župni urad Šmarje Jelše; Župni urad Kranjska gora, Župni urad Sv. Jurij ob Ščavnici; Epšich Josip, Kočevje; Novak Fran, Zelezniški; Vidmar Fran, Trzin. — Vsem darovalcem iskrena hvala. — Odbor.

— Iz sodniške službe. Pravni praktikant pri okrožnem sodišču v Novem mestu France Verlj je pomaknjen iz 9. v 8. skupino I. kategorije.

— Zoper smrtno kazen v Franciji. Socialisti so vložili v francoskem parlamentu predlog, po katerem naj bi se odpravila v Franciji smrtna kazen.

— Koliko prebivalcev ima Turčija. Iz Angore poročajo: Po podatkih ljudskega štetja od 28. oktobra znaša prebivalstvo Turčije brez Stambula okoli 12.000.000. Prebivalstvo Stambula se ceni na 800.000 do 1 milijona, prebivalstvo Angore pa na 75.000.

— 40.000.000 dolarjev za križarke. Kot poročajo iz Washingtona je odobril predsednik Coolidge izreden kredit 40.000.000 za zgradbo novega tipa križarke.

— »Mokri« popili 45 milijonov litrov špirta. Uradno je doganjeno, da so »mokri« popili v preteklem letu nič več in nič manj kot 45 milijonov litrov špirta, ki je bil uvožen v industrijske svrhe.

— Katastrofalna poplava v Severni Ameriki. Iz severno-vzhodnih pokrajin Zedinjenih držav poročajo zopet o velikanskih poplavah, ki so povzročile ogromno materialno škodo ter zahtevale na stotine človeških žrtv. V državi Vermont je bilo mesto Montpelier skoraj popolnoma uničeno. Pri tem je poginilo baje 235 oseb. Ker je brzjavni in telefonski promet pretrgan, podrobnosti še niso znane. Poplave so povzročile močni nalivi, ki so trajali neprenehoma 24 ur. V par urah je stala voda na brez 4 m visoko. Vsi poplavljeni kraji so brez luči, brez vode in brez živil. Oblasti so poslale v poplavljenе kraje vlake z živili.

— Nesreča na morju v bližini otoka Oesel. V bližini otoka Oesel je te dni zadel na mino neki nemški parnik, ki se je takoj pričel potapljati. Trije mornarji so utonili, ostali pa so se rešili.

— Granate iz svetovne vojne. V vasi Okropienha, okraj Vilna, na Poljskem, je našel neki kmet na svojem polju granato večjega kalibra. Spravil je granato domov. Vsed fantove neopredelnosti je granata eksplodirala. Učinek je bil strašen. Hiša in gospodarska poslopja so popolnoma uničena. Kmeta, njegovo ženo in sestanovalec je granata čisto raztrgala. 5 sosedov je težko ranjenih.

— »Človek-gorila« obsojen na smrt. Iz Winepege poročajo: Earl Nelson, imenovan »človek-gorila«, ki je posilil in zadavil 22 žensk in deklet, je bil obsojen na smrt. Prošnja za pomilostenje je bila zavrnjena.

Justifikacija se izvrši dne 30. januarja 1928.

— Velika nesreča v Shanghai-u. V tretjem nadstropju enega od kinematografov v shanghaijskem okraju Chapei je zborovala te dni strokovna sveža tekstilnih delavk. Nenadoma so se udrla tla. Zborovalke so padle v drugo nadstropje, nakar se je zrušila cela zgradba. Izpod ruševin so izšli 125 mrtevih ter 200 težko poškodovanih žen in otrok.

— Drama tihotapske ladje v Vzhodnem morju. Ob litvinsko-latiški meji se je odigrala te dni drama tihotapske ladje, ki je zahtevala 13 človeških žrtv. Ob 4. jutraj je hotela ladja pristati ob latiški obali. Obala na stražo jo je opazila. S kontrolnega parnika je udrla na krov tihotapske ladje sedem mož posadke, ki so privezali ladjo z vrvmi na parnik. Med vožnjo so se vrvi potrgale. Zato so motorje tihotapske ladje zopet pogнали, ladja je kontrolnemu parniku sledila, vendar pa je vedno bolj zaostajala, dokler ni končno v megli izgubila. Kontrolna ladja jo je vso noč iskala, ne da bi jo bila našla. Valovi so vrgli tihotapsko ladjo ob čeri, nakar se je težko poškodovana potopila. Kapitan je priplaval na obalo, kjer so ga aretirali. 6 mož broječa posadka in 7 mornarjev s kontrolnega parnika, ki so tihotapski parnik eskortirali, je utonilo. Naslednji dan je splovilo morje na litvinsko obalo 660 desettiterskih posod špirta.

— Zagoneten slučaj. Budimpeštanska policija ima razrešiti nenavadno zagonetko. V svoji elegantno opremljeni sobi si je pogladil 36-letni Aleksander Liechtenstein, solastnik lesne tvrdke »Liechtenstein in Nevez« krogljo v prsi. Prepeljali so ga takoj po činu nezvestnega v bolnico. Še predno se je ustrelil, je Liechtenstein poklical v hiši stanujočega tapelnika ter naročil pri njem razno pohištvo. Ko sta se v stanovanju pogovarjala, je vstopila v sobo, v spremstvu nekega gospodspoda, elegantno oblečena dama. Tapelnik se je diskretno umaknil in zapustil sobo, ko je dama v razburjenju dejala svojemu spremljevalcu: »Ti si vendar rekel, da bo Aleksander sam v svojem stanovanju.« Komaj pa je vstopil tapelnik v svojo delavnico, je začul klice na pomoč. Mlada, elegantna dama je pritekla na hodnik in zavpila: »Moj zaročenec se je ustrelil.« Sostanovalec so takoj udrl v sobo g. Liechtensteina, ki je ležal nezavesten v mlaki krvi. Med tem, ko so sostanovalec dvignili nezvestnega Liechtensteina s tal, sta izgubila elegantna damica in njen spremljevalec. Liechtensteina dosedaj še niso mogli zaslišati, ker je še vedno nezavesten.

— Streljanje v restavrantu. V nekem lokalu v severnem delu Berlina sta se sprla dva gosta zaradi časopisa. Razljučenata sta polegla samokres iz žepa ter grezila drug drugemu s streljanjem. V lokal je prihitel gostilničar in oba vročkrvneža pogladil iz lokala. To je pa bojaželjna možakarja tako raztogotilo, da sta oddala v lokal nekaj strelcev. En strel je zadell nekega gosta, ki se je takoj zgrudil mrtve na tla. Videč uspeh streljanja, sta vročkrvneža pričela bežati. Gosti so morilec zasledovali. Med zasledovanjem sta morilec oddala še več strelcev na zasledovalce ter pri tem enega pasanta ustrelila, dva pa težko ranila. Morilecema se je posrečilo pobegniti.

— Vojnega dobičkarja Levine-a kličejo oblasti na odgovor. Levine se bo moral takoj, ko se pojavi na ameriškem ozemlju, zagovarjati za lepo vsoto 500.000 dolarjev (27.000.000 dinarjev), ki jih je imel plačati v vojnem času na davkih. Razven tega se bo moral zagovarjati kot vojni dobičkar. Po poročilih londonskega lista »Central News« je Levine razpravljal o zadevi z zastopniki ameriških oblasti, ki so pristali na to, da plača Levine odškodnino, ki bo pa mnogo nižja kot vsota, ki bi jo imel pravzaprav plačati.

— Nočne orgije v galeriji slik. V Kassel-u ki slovi kot najbolj pravno mesto v Nemčiji, vzbujajo te dni mučno senzacijo, škandalozna afera, v katero je zapletenih več uglednih oseb. V državni galeriji slik, ki živi radi številnih Rembrandtovih in Rubensovih slik mednarodnih sloves, je bil nastavljen za nočnega čuvaja 26-letni Viljem Höppler. Sprva je izvrševal svojo službo korektno, vsako noč je bdel v portirjevi loži ter pazil, da se ni vlihtopil v poslopje kak nepoklican človek. Tekom časa se je jel dečko dolgočasiti in ko so potrkali nekoč na okno prijatelji, jim je odprl. Od tedaj so jeli prihajati prijatelji pogosto. Bilo jih je vedno več in pripeljali so s seboj žene in dekleta. Končno je prišlo tako daleč, da so se vršile v muzeju noč za nočjo divje orgije. To je trajalo vsedolje, dokler ni nedavno neka mlada dama zaveščine ovačila policiji. Te dni se je vršila v zadevi obravnava. Stöppler je odnesel tri mesece zapora, tako da bo imel sedaj dovolj časa, da napiše svoje pikantne memoare.

— Škof in cerkovnik. Iz Pariza poročajo: Te dni se je zagovarjal pred civilnim sodiščem škof Migueu. Tožil ga je njegov cerkovnik. Tožitelj - cerkovnik ima krasno hčerko, v katero se je zagledal škofov šofer. Mlada zaljubljenca sta si obljubila večno zvestobo ter sklenila, da se poročita. Stari cerkovnik je v zakon privolil, češ da je bil škof Migueu s šoferjevim sklepom skrajno nezadovoljen. Cerkovnik pa se ni zmenil za škofovo jezo. Zaljubljenca sta se z očetovim privoljenjem poročila. Ker cerkovnik ni ugodil volji gospodovi, ga je škof odsvolil. Cerkovnik pa se ni dal ugnati kar tako v kozjrog. Vložil je zoper škofa odškodninsko tožbo. Škofa je sodišče časno obsodilo v to, da mora sprejeti cerkovnika zopet v službo ter ga obdržati v službi do 1. januarja. Med tem bo odmerilo sodišče cerkovniku primerno odškodnino.

— Igralnica v Monte Carlu v plačilnih težkočah? Kot poroča »Daily Chronicle«, je zabredla igralnica v Monte Carlu v finančne težkoče. Temu so vzrok veliki izdatki za investicije. Da bi privabila več obiskoval-

cev, je namreč uprava renovirala poslopje, dvorila več novih restavracij, zgradila ogromno garažo, v kateri je prostora za 300 avtomobilov itd. Za te investicije je izdalo podjetje nad 50 milijonov frankov (okoli 112.000.000 Din). Družba Société des Bains de Mer et de Cercle du Etrangers (kratkoimenovana »Kazino«) bo sklicala izredni občni zbor, na katerem bo preizkusila vprašanje, kako bi prišla do novega kapitala. Kapital »Kazina« obstoji iz akcij po 500 frankov, ki so nesle pred vojno pogosto po 700 frankov dividend. Trenutno se prodajajo akcije na borzi po 12.000 frankov.

— »Lovec«. Izšla je novemberska številka »Lovec«. Vsebinska je sledeča: Lovstvo: Fr. Rojina: Še nekaj za kunarje. — Cvetič: Lovski doživljaj v vojni. — Kl.: Tekme španijelov in ptičarjev v letošnji jeseni. — Ribarstvo: Dr. Avg. Munda: Prof. Ivan Franke. — Iz lovskega nahrbtnika. — Kino-loške vesti. — Iz ribarske mreže. — Mali oglasi.

— »Prerod«. Izšla je letošnja 4.—6. številka »Preroda«. Vsebinska je sledeča: Dr. Fran Ogrin: Nekaj misli za revizijo gostilniškega in kavarniškega pravilnika. — Jančko Gozdič: Bolje bi bilo...! — Bratuž Marija: Zdrav duh v zdravem telesu. — Gustav Strniša: Prepozno (pesem). — Skurševski: Zgodba o sedmih ljudeh in — debelokožu. Resolucije tabora »Svete vojske« na Trsatu. — J. H.: Kam...! — Berta Menhart: Kako poučujmo v šoli proti alkoholu? — Fr. Kolenc: Največja ovira. — A. Zaren: Alkoholika Hasan Aginica (pesem). — Pero Horn: Kako sem si z vinom gasil žejo. — Tabor »Svete vojske« na Trsatu. — Maksimov: Iz šole. — Lilek: France Dolgin: Za slovo... — Pod drobnogledom. — Naš pokret. — Dopisi. — Drobiž. — Slovstvo.

Ljubljana.

1.— Slovensko Zdravniško društvo v Ljubljani vabi gg. zdravnike k predavanju g. dr. Fr. Debeveca, asistenta sanatorija »Golnika«, katero se bo vršilo v sredo, dne 9. novembra 4. l. ob 6. zvečer v predavalnici ženske bolnice. Tema: »Patološki vplivi na topografijo organov prsnega koša.« — Odbor.

1.— Basist g. Josip Križaj *gostuje danes v torek zvečer v ljubljanski operi in sicer poje vlogo Mefista. Poleg njega nastopijo še ga. Danilova v vlogi Margarete, ga. Medvedova v vlogi Marte in ga. Poličeva kot študent Sibel. Fausta poje g. Banovec, Margaretnega brata Valentina — g. Holodkov in Wagnerja g. Šubelj. Pri predstavi sodeluje tudi celotni balet, katerega je nastudiral baletni mojster g. Vlček. Predstava se vrši za abonente reda A. Cene navadne operne.

1.— Abonente reda D opozarjamo, da imajo svojo dramsko predstavo v sredo, dne 9. t. m. in ne kakor je bilo prvotno javljeno v četrtek 10.

1.— Gdč. Maša Slavčeva, absolventka dunajske dramatike šole igra v četrtek zvečer v ljubljanski drami veliko vlogo Tili v komediji »Vrt Eden«. Predstava se vrši izven abonmaja. Ostala zasedba običajna, prepričani smo pa, da bo nastop mlade domačinke v večji, pomembnejši vlogi zanimal posetnike ljubljanskega dramskega gledališča. Cene navadne dramske.

1.— Trgovci in trgovski nameščenci! Tretje predavanje g. Vavpotiča o aranžiranju izločb se vrši v sredo, dne 9. novembra 1927 ob 8. uri zvečer na verandi poleg velike dvorane hotela Union. Odbor društva »Merkur«.

1.— Slušateljcem ljubljanske univerze sporoča Svet slušateljev, da je pokrenil akcijo za ustanovitev društva slušateljce ljubljanske univerze. Zato sklicuje za danes, dne 8. t. m. ob 16. uri sestanek vseh slušateljcev v balkonski dvorani univerze. Dnevni red je razviden iz razglašene, objavljenega na deski Sveta slušateljcev v avli univerze. O potrebi takega društva, kakršno obstoja sicer itak na vsaki univerzi, je odveč razpravljati, zato Svet slušateljcev pričakuje, da se tovarišice v polnem številu odzovejo!

1.— Dva poizkušena samonirja. V zdravilišču za bolne na pljučih se je zastrupila predvčeršnjem z. lizolom 18-letna posestnikova hči Anica K. z Viča. Ljubljanski rešilni avto je šel ponjo ter jo prepeljal v ljubljansko splošno bolnico. Dekle je izven nevarnosti. — V Kranju je izpil brivec Karol Depoli v samonirlem napenu večjo količino salmijaka. Kandidata samomora so prepeljali z vlakom v bolnico. Izprali so mu želodec. Tudi on je izven nevarnosti.

1.— Radio-klub Ljubljana je moral zaradi izmenjave električnega toka na velesajmu, kjer je njegov društveni lokal, začasnó prenehati s polnjenjem akumulatorjev svojih članov. Sedaj si je klub napravil po svojih strokovnjakih potreben usmerjevalec in bo odslej naprej zopet vsak četrtek brezplačno polnil svojim članom razne akumulatorje. Člani naj izvolijo akumulatorje izročiti g. oskrbniku velesajma. Nadalje sporoča Radio-klub, da ima v zalogi prvo slovensko knjigo o radiofoniji »Radio« g. prof. Andreeja, katero oddaja svojim članom z 20% popustom. V sredo, dne 9. t. m. ob 20. uri bo v restavraciji »Ljubljanski dvor« objelna izročitev zlatih, srebrnih in bronastih kolajzn odlikovanih na letošnji radio-rastavi. Vabimo članstvo, da se tega večera v čim večjem številu udeleži. — Odbor.

1.— Vlom v Križevniško cerkev. Vrtar križevniške cerkve je prijel policiji, da je udrl neznan uzmovč s pomočjo ponarejenega ključa, vlomil v nabiralnik ter ga popolnoma izpraznil. Razventega je odnesel tat medeno kljuko cerkvenih vrat. Tatvine sumljiv je neki potepuh. — Če le niso osumili zopet napačnega kot lansko leto, ko je šlo za monstranco in so obdolžili in aretirali ljubljanski kriminalni organi človeka, ki mu niti v sanjah ne bi prišlo na misel, da bi kradel monstrance.

Maribor.

m.— Radičevci in občinske volitve? Pogajanja med radičevci in samostojnimi demokrati radi skupnega nastopa pri občinskih volitvah v Mariboru so se razbila, ker je ponudila SDS radičevcem samo nesigurna mesta. Radičevci radi tega pri teh volitvah ne bodo nastopili, pač pa bodo baje podpirali kandidature g. Lipovška na samostojni obrtniški listi, odnosno bodo pozvali svoje člane da glasujejo za socialiste.

m.— Razpust občinskega sveta v Krčevini. Veliki župan je razpustil sedanjí občinski svet v mariborski predmestni občini Krčevini in postavil za gerenta g. Lešnika, pristaša SLS, ki je dobila pri državnczborskih volitvah v tej občini največ glasov. Poslovanje gerenta bo pa kratkotrajno, ker se bodo že 11. decembra vršile tam občinske volitve.

— Velik uspeh zagrebškega »Kola« v Mariboru. Zagrebško pevsko društvo »Kolo« je doseglo s svojim sobotnim koncertom v Unioni dvorani izredno velik uspeh. Velika dvorana je bila polna in navdušenje je bilo »esposlošno. Dirigent g. Kumer, solisti in pevci so bili deležni spontanega in iskrenega aplavza. Po koncertu se je vršil v Narodnem domu banket, katerega je priredila zagrebškí gostom tukajšnja Glasbena Matica. Z nedeljskim dopoldanskim vlakom so se Zagrebčani odpeljali v Celje, kjer so izvajali zvečer isti širolin oratorij »O sv. Cirilu in Metodu«.

m.— Mladinske predstave v Narodnem gledališču. Naše Narodno gledališče je priredilo kot prvo letošnje mladinsko predstavo pravilčno igro »Snežulčico«. Premijera je bila v petek popoldan ob 17. uri, prva repriza pa v nedeljo ob 15. uri. To je bila obenem tudi prva nedeljska popoldanska predstava v tej sezoni.

m.— Zanimiva nesreča. Pretečeni teden se je dogodila v St. Ilju v Slov. gor. izredna nesreča, kakršnih menda še ni bilo mnogo. Železniški uradnik Franci Soklič iz Maribora je pridrvel s svojim motornim kolesom v železniško zatvornico ravno v trenutku, ko je vozil tam mimo tovorni vlak. Motor je zatvornico zlomil in se razbil, Soklič in njegova spremljevalka sta pa zletela v vlak, se zadela ob vagon, se odbila in padla le lažje poškodovana zraven na tla. Dogodek je vzbudil v Mariboru vseobče zanimanje, ker je res svojevrsten.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V MARIBORU.

Torek, 8. novembra ob 20. uri zvečer:

»Pigmalion«, ab. D. Kuponi.

Sreda, 9. novembra ob 20. uri zvečer:

»Bajadera«, ab. A. Kuponi. Znižane cene.

Četrtek, 10. novembra ob 20. uri zvečer:

»Školjka«, ab. G. Kuponi. Zadnji-krat.

Abonma za mariborske okoličane. Prva predstava za ab. D, v katerega so nyrščeni tudi vsi okoličani (iz St. Bistrice, Ruš, Frana, Poljskave, Slivnice in Hoč) se vrši v torek 8. novembra. Tega dne stopi tudi brezplačni avtobus-promet v veljavu. Zunanji abonenti bodo dobili pravočasno svoje izkaznice.

Celje.

c.— Kvartet »Zika« koncertira dne 15. t. m. v mali dvorani hotela »Union«.

c.— Mlinar in njegova hči (k predstavi v Mestnem gledališču). Na vernih duš dan zvečer so igrali v Mestnem gledališču Raupachovo žalostno »Mlinar in njegova hči«. Čudno je, da se ta igra vzdrži še vedno v repertoarih nekaterih gledališč. (Škoda potrošene energije.) Ko so pred leti igrali to žalostno v Mestnem gledališču, so nekatere gledališke trofeje že takoj imenitno igrale, da smo se pri najbolj žalostnem prizoru iz srca smejali. To le mimogrede. Če je takrat igra vsaj relativno zadovoljivo uspešna, je to za sluga nekaterih igrancev. Dame so igrale precej posrečeno. Gdč. Kavčičeva (Crnotova sestra), igra naravno in prepričevalno. Gdč. Zabarjeva (mlinarjeva hči) je zelo simpatično igrala, tudi v bodoče si je lahko svesta uspeha, če se bo skrbno ogibala odrske afektiranosti. Gdč. Lovrečeva (krčmarjeva žena) s svojo igro imponira, bi pa še bolj, če bi bila njena igra realnejša. Crnotova je igrala g. Bratina brezhibno. Da se bo g. Pfeiferju posrečilo tudi kmetski tip, pa nisem pričakoval. Konrad (g. Segula) ga je na celi črti »polomil« (sicer, de gustibus non disputandum), drugi si naj izbere hvaležnejše vloge. V marsikaterem oziru reši igro grobar, kakor tudi prizora v krčmi in na groblju vsaj dolgočasna nitca. Poleg Bratine, se je g. Zabarja igra gotovo najbolj posrečila. Scenerija je ugajala (razum mlinarjeve sobe). Nekaj nedostatkov bi se lahko že pri generalni vaji odpravilo. Tako smo slišali pokanje Eolovih kosti, tajinstveni orglar pa je na harmoniju »buhstabilral«. Gledališče ni bilo kurjeno in so nekateri sedeli v suknjah. R.

BORZE.

7. novembra.

Ljubljana. Berlin 13.555—13.585 (18.57), Curih 1094 — 1097 (1095.5), Dunaj 8.005 do 8.035 (8.02), London 276.3 — 277.1 (276.7), Newyork 56.65 — 56.85 (56.75), Praga 168.05 do 168.85 (168.45), Trst 300.375 — 311.375 (310.75).

Zagreb. Amsterdam 22.916—22.976, Dunaj 8.005—8.035, Berlin 13.555—13.585, Milan 309.625 — 311.625, London 276.3 — 277.1.

Newyork 56.658 — 56.858, Praga 168.05 do 168.85, Curih 1094 — 1097.
Curih, Beograd 9.13, Berlin 123.80, London 25.25875, Newyork 518.69, Pariz 20.265, Milan 28.32, Praga 15.375, Budimpešta 90.87, Bukarešta 3.21, Varšava 58.20, Dunaj 73.25.

Efekte:

Ljubljana, Celjska 164 — 0, Ljubljanska kreditna 133—133 (133), Praštediona 890—0, Kreditni zavod 160 — 0, Vevče 133 — 0, Ruše 280 — 295, Stavbna 56—0, Sešir 104—0.

Blagovne borze:

Ljubljanska blagovna borza (7. t. m.)
Les: Tendence nespremenjena. Zaključenih je bilo 9 vagonov. Deželni pridelki: Tendence za pšenico neizpremenjena, za turšico čvrsta. Zaključenih je bilomilhwidgoviščico čvrsta. Zaključen 1 vagon pšenice in 1 vagon turšice.

SPORT.

Slavni finski tekač Ritola namerava naskočiti svetovni rekord v teku na eno uro, ki ga je postavil Francoz I. Bouin l. 1913., ko je pretekel v omenjenem času 19,021 km. Kakor znano, je Bouin padel v svetovni vojski in je Nurni opustil iz pietete vsak poskus, da potisne ta zadnji rekord proslulega francoskega tekača.

Olimpski stadion bo kmalu dograjen. Maratonska tribuna je že pod streho, ravno tako tudi pod tribunami ležeči prostori kakor oblačilnice, kopalnice itd. Strokovnjaki, ki so si ogledali in preizkusili tekašče, so izjavili, da ustreza tekašče in igrišče vsem zahtevam. Tudi nastanitev obiskovalcev ne dela nobenih težav. — Olimpska skakalnice v San Moricu bo kmalu gojova. Preizkusili so jo že in dosegli pri poskusnih skokih že 60 m daljave. Švicarji pričakujejo, da bo olimpska skakalnica ena najboljših na svetu.

Norveška pri zimskih igrah. K olimpskim zimskim igram v St. Moricu odpotuje norveški smučski savez 16 smučarjev, seveda samo prvotredne. Kakor znano so zmagali Norvežani v vseh štirih tekmah pri zadnjih zimskih igrah v Chamonixu.

To in ono.

KAJ ČITAJO ANGLEŠKI DRŽAVNIKI.

Ko je umrl kralj Edvard VII., je zapustil veliko knjižnico, ki je obsegala več tisoč zvezkov. Angleških del je bilo med njimi prav

malo, pač pa je bil Edvard VII. navdušen čitatelj Juvenalovih satir, pred vsem pa Volterjevih del. Razven tega je cenil Talleyranda in Pierra Loti-a. Posebno rad je čital tudi Zgodovino pariškega gledališča, luksuzno izdajo v 20. zvezkih in Shakespear-jevo knjigo »Drcliss«, ki je bila izdana samo v prav majhne množice izdodov.

Lloyd George ima veliko dopadajenje nad povesimi iz divjega zapada, čita pa tudi rad zgodovinska dela, katerih ima v svoji knjižnici v Cheyne-Walku Chelsea, več sto zvezkov.

Med sedelnimi angleškimi ministri utegne biti pač lord Balfour oni, ki je največ čital. Že od rane mladosti zbira knjige ter je anarhiziran čitatelj memoarov, filozofskih in zgodovinskih del, pa tudi romanov in novel. Sicer pa lord Balfour zelo razlikuje med knjigami, ki so vredne, da se res prečitajo in takimi, ki so vredne, da jih samo — prelistamo (chiming). Vendar pa pravi, da ima tudi od slednjih dostikrat naravnost pikanten užitek. Brez knjige v žepu si lorda Balfoura celo pri izvrševanju njegovih uradnih funkcij niti predstavljati ne moremo. Čitanje smatra za počitek po napornem umstvenem delu. Nedavno, tako pripoveduje, je pozabil, ko se je peljal iz Škotskega na Angleško, vtakniti običajno knjigo v žep. Zato si je kupil na kolodvoru zabaven roman. Kmalu je bil v lektiro popolnoma zatopljen. Ko je čital že kako uro, ga je ogovoril njegov vis-a-vis, ki je bil prav tako zatopljen v čitanje neke knjige ter mu dejal očitajoče: »Vidim, da čitate samo za zabavo; jaz sem pa trgovec ter imam malo časa za čitanje, zato čitam samo poučne stvari in našel sem v to svrhu prav posebno izborno knjigo.« Pri teh besedah je podal trgovcu lordu »Filozofijo dvoma«, delo, ki je izdal nedavno premier sam. Balfour se radi je prijazne kritike ni dal spoznati. Mirno je knjigo prelistal, nato jo pa vrnil svojemu sopotniku, rekoč: »Veseli me, da vas ta knjiga zanima, toda, kakor sem dejal — jaz čitam samo za zabavo.«

TRAGIČEN KONEC LEPE ZORICE.

V južnem Banatu, v občini Radimna, nedaleč od Pečuha, je nesrečno končala najlepša in najbogatejša devotka imenovanega kraja — lepa Zorica Stojadinovič.

18-letna Zorica, najmodernejše oblečena devotica v selu, oboževana od nebroj moških, se je zaljubila v najbolj sirotnega mladčeniča v občini — v Dušana Markoviča. Vseposvoda je Dušan spremljal svojo lepo izvoljenko. Na plesih je Zorica plesala naj-

raje in največ z mladim Dušanom, ki je bil uverjen, da postane lepa oboževanka v najkrajšem času njegova žena. Zoričina mati pa sirotnemu Dušanu ni bila naklonjena. Pregovorila je hčerko, da naj pusti sirotnaka Dušana v miru. Zorica se je sčasoma udala v materino voljo ter prenehala govoriti z Dušanom. Mati je končno sklenila, da proda posestva ter da se preseliita obe k sestri v našo državo. Tudi s tem materinim sklepom se je Zorica zadovoljila.

V tem času pa je Dušan sklenil lepo Zorico ugrabiti ter jo prisiliti, da se z njim poroči. V južnem Banatu je običaj, da mladenič svojo izvoljenko ugrabi ter jo popelje na svoj dom. Dušan se je končno odločil, ubrati to pot. Naprosil je dva prijatelja za pomoč pri poslu ter si pridobil tudi naklonjenost starca, ki je služil pri Stojadinovičih.

Pred dnevi se je odpravil starec v Mol-daso, kjer se je trenuino nahajala lepa Zorica. Dejal ji je, da se mora takoj odpraviti domov, ker je prišla sestra. Pozno ponoči se je lepa mladenka v spremstvu starčka podala na pot. Šla sta po neki kozji stezi čez ondolno gorovje.

Hodila sta hitro, ker je bila že pozna ura. Na nekem mestu, kjer je zeval pod Zorico strašen prepad, je starec prižgal vžgalico. Iz bližnjega grmičevja je zaveslilo v tistem hipu troje plamenov. Takoj nato je stal Dušan pred oboževano lepoticco — pred lepo Zorico. Med pogovorom je starec izginil in Zorica je ostala sama nad nevarnim prepadom, pred njo pa ranjeni ljubimec in njegova dva prijatelja. Dušanova prijateljica sta vprašala lepo Zorico, če hoče postati prijateljica žena. Ker Zorica ni takoj odgovorila, so ji vsi trije takoj zagrozili, da jo vržejo v prepad. Prestrašena mladenka je končno privolila v zakon ter izjavila, da se pusti ugrabiti.

Dušan in njegova dva prijatelja so na to vsi trije vlačili Zorico čez drn in sirn v gorovju. Sele pozno po polnočni uri so dospeli v Radimno. Starec, ki je Zorico izvalil na pot, je med tem časom že potrkal na vrata Dušanove matere ter ji zaklical: »Pripravi pojedino, ker tvoja sinaha, lepa Zorica, prihaja!«

Zaman je čakala Dušanova mati. Ko je Zorica stopala po ulicah domačega kraja, se je branila izpolniti dano obljubo. Pričeli so jo pretepati, vlačili semtertje in ker vse skup ni pomagalo, je zaklical eden od Dušanovih prijateljev:

»Ubij jo! Če tebe ne mara, naj jo tudi nikdo drugi ne dobi!« Ker se Zorica ni udala v Dušanovo voljo, je le-ta potegnil izza pasa lesen tolkač ter udaril Zorico trikrat po glavi. Zorica je pričela klicati na pomoč. Njene klice je čul v bližini stanujoči kmet, ki se je takoj pojavil na kraju nesreče. Lepi Zorici pa ni mogel več pomagati, zakaj bila je že — mrtva. Ležala je sredi ceste nepremična v mlaki krvi.

Vsi trije mladeniči so pobegnili. Enega je grozno pakla vest. Zapustil je skrivališče in se prijavil policijski oblasti v Aravici. Vse tri so oddali po zaslišanju sodišču.

— Zapesinica z briljanti, ki sem jo dobila od Arturja, je divna, toda dvomim, da bi bila pristna.

— Zakaj?

— Ker mi je prepovedal, da bi jo zastavila.

Hja Erenburg:

77

Ljubezen Jeanne-e Ney.

(Iz ruščine prevedel Š. L.)

Vagon ga je hotel z guganjem in enakomernim tresenjem uspavati. Vagoni so namreč navajeni tolažiti samotne ljudi brez doma, ki se vse življenje vozarijo po svetu. Vagoni so ko stare maminice, ki uspravajo take potnike s svojim železnim šepetanjem in prigovarjanjem: »Tako-le, tako-le, tako-le!« Ta »tako-le« prav lahko ni veselo za koga, je pa za drugega bolj prijetno, vsakdo pa najde v njem neko pomirjenje: »Ače je tako, pa naj bo.« Eno mesto je za človekom in se mu bliža drugo. Treba bo zaspati. In potnik pomirjen zaspi. Vsi vagoni znajo svoj posel in vagon, v katerem se je peljal Andrej, ni bil prav nič slabši ko drugi. Andrej se pa kljub železnemu prigovarjanju ni mogel pomiriti, ampak je bil čedalje bolj potr. Zdelo se mu je, da vsak takt te absurde železne pesmi, paje in trdi le eno: »Jeanne je čedalje dalj, Jeanne je čedalje dalj.« Andrej je jasno videl drugi vlak, ki se je kakor kača zviljal med temnim poljem. Vlak, ki pelje njo. In oba vlaka drvita ko da sta se zgovorila. Ni ju moči ustaviti. V kupeju

je sicer ročaj, zavora za slučaj katastrofe. Če jo potegne, se bo vlak ustavil. No, pa samo otroci lahko mislijo, da je boleest enaka katastrofi, Andrej je pa odrasel. On ve, da se z bolečino lahko živi in da se z bolečino prav lahko osnuje tiskarno. Andrej se pelje v Toulon.

Vata v grlu je postajala čedalje bolj trda. Andrej se je sklonil skozi okno in lovil sapo. Iz noči je včasih vanj povejal močvirni duh, včasih so mu pa pršile v obraz iskre lokomotive. Ekspres se ni ustavljal, ampak je samo zmanjšal hitrost, ko je vozil mimo malih postaj, kjer so dremali vojak in se je iz bufeta zasvetilo posodje. Službujoči uradniki so zehali. Povsod je bilo videti neskončno počasnno, travnato življenje, kakor bi ga pijan operater iz absurdno hitrostjo razvijal na platnu. Ekspres se ni ustavil niti za minuto: on in Andrej sta drvela, vsak po svojem voznem redu.

Migljane lučice skozi dim mimo okna je Andreja omamilo. Svojo težko glavo je komaj privlekel do ležišča, kjer jo je položil na blazino. Andrej je legel. Nekdo je pankrat poskušal poškiliti v kupe skozi sinji zastor, nekdo se je hotel tudi premostiti v kupeju, ko je pa videl potrta, izmučena Andrejeva lica.

se je uljudno odstranil. Samo strežaj je mirno odprl vrata in vprašal, če Andrej kaj potrebuje. Ta si je naročil čašico kave. Ko jo je pa dobil in pokusil, mu je bila zoperna in se mu je zdelo, da diši po petroleju. Čutil je, da se mu vse gabi. Se blazina je bila tako prepojena z dimom, da mu je postajalo slabo.

Mislil je na Jeanne-o. Spomnil se je, kako se je prestrašila, ko je zagledala reklamni plakat z železno roko. Ko se je spomnil te roke, se je zdaj sam stresel. Kaj pa, če ga taka roka zgrabi za grlo in mu zamaši usta? Andrej je začutil ostro bolečino v vratu. Očevidno je neudobno legel in že dremal. Vagon je torej le opravil svoje delo in ga je zazibal. V sanjah je pa železna roka oživela, se vrtela okrog Andreja in se sama sprehajala po praznem peronu. Vzela je v roke njegove humoristični žurnal in se smejala. Njen smeh se je slišal ko kovinsko zvenenjanje. Nato je spet silila v Andreja. Zdalj ga pa ni samo dražila, ampak se mu je vrila naravnost v laket ter ga stisnila ko klešče. Andrej je poskčnil. Pred njim je stal neki človek in ga surovo vlekel za roko. Andrej, še ves zaspan, brez razumevanja, poln šumenja in teme je planil k vratom. Na hodniku je pa zagledal postajnega žandarja, ki je stražil in

ga prijel. Tedaj je Andrej razumel, da so ga aretirali. Vlak je stal na neki veliki postaji. To je bil Chalon sur Sâne, prva postaja za Parizom. Andrej je slišal, kako je v sosednem kupeju nekdo mirno govoril:

— Otrok moj, dva Chalona sta: eden na Sani, drugi na Marni.

Ljudje so klicali postrežke in kupovali pomaranče. Človek, ki je zbudil Andreja, je vzel iz žepa male ckeve in je urno in vajeno zaklenil Andrejeve roke, kakor bi zaprl škatljico. Odvedli so ga v malo sobo v postajnem poslopju, poleg telegrafnega urada.

Andrej ni nič spraševal. Ljudje okoli njegove sobe delovito molčali.

Kratke, trgane misli, so se mu podile po glavi, bile so druga od druge strašnejše. Kako neumno! Skoraj na cilju ga ujamejo in ves denar je zdaj izgubljen. To je skoraj zločin proti delu! No, zdaj ga bodo pa poslali za daljši čas! Mogoče bodo njegovo stvar združili z zadevo Poirra. Kaj pa Jeanne? Kaj bo z njo? ... Ah, saj je on — Cilas, ki se pelje v Grasse! Neumnost! Saj gotovo vse vedo. Zakaj ga vodijo s takimi ceremonijami? Čemu so ga dejali v okove? Oh, ko bi mogel vsaj zaspati ...

(Dalje prih.)

Galanterija

Trikotaža za dame in gospode. — Volna za pletenje v vseh barvah. — Velika izbira nogavic, kravaf v raznih cenah. — Kompletne potrebšćine za krojačce, šivilje in čevljarje. — Razne toaletne in kozmetične potrebšćine pri

Josip Petelinc-u Ljubljana

Sv. Petra nasip 7 ob vodi.

Postrežba točna.

Cene nizke.

Postrežba točna.

Gospodična

veščca vseh pisarniških del išče službe. Gre tudi eden od dva meseca brezplačno. Cenjene ponudbe prosil us upravo lista pod »Marljivac«.

Stanovanje

2—3 sob ter pritliklinami iščem v sredini mesta, če je mogoče takoj ali za mesec februar. — Franc Mikec, plač. natak, Kavarina »Evropac«.

Drva - čebin

Wolfova 1/II. - Telef. 2051

Oglašujte v

Narodnem Dnevniku.

Carinsko posredniški in špedicijski bureau

>> GROM <<

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41

Naslov brzojavkam: »GROM«.

Telefon 2454.

Podružnice: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavlja vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresne pošiljke.

Inserati v
„Narodnem dnevniku“
imajo velik uspeh!

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskane pa Din 1.—.

Stanovanje

obstoječe iz kuhinje in ene do dveh sob išče mirna stranka v bližini Križevniške cerkve ozir. Tržaške ceste. Cenj. ponudbe se prosil na upravo lista pod »Stanovanje«.

šivilja,

za perilo, dobro izurjena, išče zaposlitve. Gre šivat tudi na dom. — Cenjene ponudbe na upravo lista pod »šivilja«.

TISKARNA MERKUR
TRG.-IND. D. D.
LJUBLJANA
GREGORČIČEVA 23

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, lisenke, posetnice itd. * LASTNA KNJIGOVESNICA. * TELEFON. ŠT. 2552.

Izdajatelj: Aleksander Zeleznikar. — Urejuje: Vladimir Svetek. — Za tiskarno »Merkur« odgovoren: Andrej Sever. Vsi v Ljubljani.